

Motion 2008:24 av Lena-Maj Anding och Raymond Wigg (MP) om grön rehabilitering, natur och djur i vården på recept**Landstingsstyrelsen föreslås föreslå landstingsfullmäktige besluta**

att bifalla motionen.

Det knapphändiga och förenklade förslaget till yttrande över motionen tyder på ett bristande engagemang i de frågor som motionen tar upp. Beredningen av motionen speglar inte heller den omfattande faktabakgrund som idag finns inom området grön rehabilitering, natur och djur i vården.

Cirka 25 % av sjukvårdskostnaderna kan relateras till riskfaktorer som beror på levnadsvanor som leder till ökad negativ stress, högt blodtryck, hög kolesterolhalt, övervikt, rökning m.m. Stora möjligheter att råda bot på detta finns genom att använda sig av den läkande kraft som naturen kan erbjuda.

Inom Sverige finns den vetenskapliga kompetensen inom området grön rehabilitering och s.k. trädgårdsterapi i första hand inom Sveriges Lantbruksuniversitet i Alnarp där professor Patrik Grahn sedan flera år bedriver forskningsprojekt om naturens och trädgårdens betydelse för personer med stressrelaterade symtom. Inom forskargruppen finns många kompetensområden representerade; miljöpsykologi, beteendemedicin, endokrinologi, psykiatri och epidemiologi. I gruppen ingår även forskare från universiteten i Michigan (Kaplan), Texas (Ulrich) och Edinburgh (Ward).

Resultaten från Alnarps rehabiliteringsträdgårdar sammanfattades av Patrik Grahn i april 2008 enligt följande:

”I genomsnitt: Från att ha varit sjukskriven i fyra och ett halvt år, plågad av värk och utmattning.

- 66 % har mindre värk
- 100 % återfår kroppskänedom
- 98 % registrerar högre självskattad hälsa
- 75 % återgår i arbete, full tid
- 10 % återgår i arbete, deltid”

Folkhälsoinstitutet hänvisar i sina rapporter till denna forskning.

2009-11-17

En omfattande genomgång av den vetenskapliga litteraturen vad gäller djur i vården presenteras i skriften: Djur i vården, Ingemar Norling, Sektionen för vårdforskning, Sahlgrenska universitetssjukhuset, Göteborgs Universitet i samverkan med Kommunal, www.kommunal.se. Författarens slutsats var följande: ”Svenska och utländska erfarenheter visar att det är helt nödvändigt att informera allmänheten, vårdpersonal, politiker och djurägare om djurs möjliga betydelse i vården. De viktigaste forskningsbaserade kunskaperna är ju rätt nya, framförallt från 1980-90-talen, vilket ökar behovet”.

På konferensen ”Bättre folkhälsa med sällskapsdjur” som anordnades i riksdagshuset den 1 juni 2009 presenterades senaste tidens forskning och erfarenheter nationellt och internationellt bland annat genom Manimalisrapporten 2009. Manimalis är en ideell organisation i Sverige som tillhör det internationella nätverket IAHAIO - International Association of Human-Animal Interaction Organizations - vars syfte är att förmedla kunskap och öka kännedomen om sällskapsdjurens positiva effekter på människa och samhälle. Mer information finns på www.iahaio.org

Djurassisterad terapi är lämplig att använda inom många av landstingets ansvarsområden. Områden som ligger nära till hands för natur och djur är inom psykiatri och beroendevård, rehabilitering/ habilitering, geriatrik och demensvård. Enligt utländska erfarenheter har AAT (Animal Assisted Therapy) också en viktig tillämpning inom den högspecialiserade intensivvården och som förstärkning av smärtlindring efter operation. Djur i vården är därmed inte huvudsakligen en kommunal fråga inom äldreården, vilket påstås i motionssvaret.

Djurassisterad terapi växer nu som område i många länder inom hälso- och sjukvården, missbruksvården, omsorgen liksom i fängelser och i skolor. Ett antal goda exempel finns i Sverige men i jämförelse med andra länder ligger Sverige efter.

På de flesta håll i vårt land saknas fortfarande ett systematiskt arbete och policys för hur djur och människor kan samverka för att på olika sätt stimulera läkande processer inom vården och omsorgen. Enstaka kommuner har tagit fram riktlinjer för djur i äldreården, men på de flesta håll där djur finns med i verksamheten är det frågan om enskilda initiativ där personalen tar med egna sällskapsdjur till arbetet. Därmed saknas rutiner och långsiktighet. Verksamheten blir heller inte utvärderad och förutsättningar för vidareutveckling saknas. Rutiner för smittskydd och vid allergier saknas också liksom regler för ett gott djurskydd.

Förslaget om samverkan med Naturbruksgymnasiet avfärdas utifrån att det ”bedriver utbildning inom främst gymnasieskolans naturbruksprogram och är inte engagerat i vårdarbete”. Detta är inte ett tillräckligt skäl för att avfärda ett utvecklingssamarbete inom ett område som är av stort intresse för landstinget som vårdgivare. Landstinget skulle mycket väl kunna köpa utbildningsinsatser från till exempel ett naturbruksgymnasium.

2009-11-17

Motionens förslag om samverkan i forskning och annan utbildning kommenteras inte i svaret. Det största hindret idag för att komma vidare med frågan om Natur och Djur i vården, anses vara bristen på forskning, utveckling och utbildning inom vårt eget land. Internationella erfarenheter visar dock på stora framtidsmöjligheter.

Sammanfattningsvis: Det finns idag både erfarenhetsmässig kunskap och vetenskapligt stöd för påståendet att natur och djur kan ha hälsofrämjande effekter för människan också i vårdsituationer. En rapport om detta har i år publicerats i Västra Götalandsregionen på beställning av deras Folkhälsokommitté.

Det är viktigt att också Stockholms läns landsting engagerar sig i forskningen kring det som främjar människors hälsa och snarast implementerar de nya kunskaper som finns om nyttan av natur och djur inom hälso- och sjukvården.